

Asia: VN/17928/2024

Hallituksen esitysluonnos perusopetuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä lausuttavaa esityksen 29 pykälään koskien puhelimia ja muita mobiililaitteita?

-

Onko teillä lausuttavaa esityksen 36 d pykälään koskien puhelimia ja muita mobiililaitteita?

-

Onko teillä muita huomioita puhelimia ja muita mobiililaitteita koskeviin ehdotuksiin?

Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston yleistä tietosuojasetusta (EU) 2016/679 (tietosuojasetus), joka

on asetuksena jäsenvaltioissa välittömästi sovellettavaa oikeutta. Tietosuojasetus sisältää kansallista liikkumavaraa, minkä perusteella kansallisella lainsäädännöllä voidaan täydentää ja täsmentää asetuksessa nimenomaan määriteltyjä seikkoja. Tietosuojasetusta täsmentää kansallinen tietosuojalaki (1050/2018).

Perusopetuslain 29 §:ään ehdotetun uuden 3 momentin mukaan opettaja voisi antaa luvan oppilaalle puhelimen tai muun mobiililaitteen käyttöön oppitunnin aikana oppimistarkoituksiin. Tietosuojavaltuutettu kiinnittää huomiota siihen, että rekisterinpitäjän (opetuksen järjestäjän) tehtävänä on etukäteen asianmukaisella tavalla varmistaa, että opetuksessa käytettäväksi suunnitellut sovellukset käsittelevät oppilaiden henkilötietoja lainmukaisesti, jotta sovellukset voidaan ottaa käyttöön. Tämä koskee myös ilmaissovelluksia ja tekoälyä hyödyntäviä sovelluksia. Tietosuojavaltuutettu pitää tarpeellisena, että asia huomioidaan lainsäädännön valmistelussa.

Oppilas voisi saman kohdan mukaan käyttää mobiililaitetta henkilökohtaiseen terveydenhuoltoon oppitunnin aikana, jos hän on saanut siihen rehtorin tai opettajan luvan. Esitysluonnoksessa mainitaan esimerkkinä mobiililaitteen käyttö diabeteksen hoidossa oppituntien aikana ja viitataan valtakunnalliseen toimintamalliin. Esitysluonnoksessa kerrotaan vain, että oppilaan henkilötietoja

käsitellään lupaa myönnettäessä. Tietosuojavaltuutettu toteaa, että terveyttä koskevat tiedot ovat yleisen tietosuojasetuksen 9 artiklan 1 kohdassa määriteltyjä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja, jotka ovat myös salassa pidettäviä tietoja. Tietosuojavaltuutettu pitää oppilaiden oikeuksien ja vapauksien kannalta tärkeänä, että sovellusten käyttöä ohjattaisiin valtakunnallisessa toimintamallissa.

Tietosuojavaltuutettu kiinnittää huomiota siihen, että rekisterinpitäjällä on tietosuojasetuksen mukainen osoitusvelvollisuus tietosuojalainsäädännön noudattamisesta. Rekisterinpitäjän on myös toteutettava toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jokainen rekisterinpitäjän alaisuudessa toimiva luonnollinen henkilö, jolla on pääsy henkilötietoihin, käsittelee niitä ainoastaan rekisterinpitäjän ohjeiden mukaisesti ja että henkilöstöllä on riittävä osaaminen henkilötietojen käsittelystä.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 41 a-d ja 42 d pykäläin koskien aluehallintovirastojen laillisuusvalvontaa?

-

Onko teillä muita huomioita aluehallintovirastojen laillisuusvalvontaa koskeviin ehdotuksiin?

-

Onko teillä lausuttavaa esityksen 2 pykälään koskien liikunnallisen elämäntavan lisäämistä esi- ja perusopetuksen tavoitteisiin?

-

Onko teillä muita huomioita liikunnallista elämäntapaa koskevaan ehdotukseen?

-

Onko teillä lausuttavaa perusopetuslain säädöshuoltoa koskeviin ehdotuksiin?

Perusopetuslain 7 §:n mukaan rekisteröity yhteisö tai säätiö voi olla opetuksen järjestäjänä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 momentti, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä myös opetuksen järjestämisluvan hakemuksen sisällöstä.

Tietosuojavaltuutettu kiinnittää huomiota siihen, että opetuksen järjestämisessä käsitellään erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja ja myös salassa pidettäviä tietoja lapsista. Sen vuoksi tietosuojavaltuutettu ehdottaa harkittavaksi sitä, että lupahakemuksen sisällöstä säädettäisiin tarkemmin ottaen huomioon oppilaiden henkilötietojen käsittely.

Perusopetuslain 14 §:n 1 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi mm. siten, että perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta annetun valtioneuvoston asetuksen (422/2012) 4 §:n mukaan oppilaita ohjataan ja kannustetaan omatoimiseen ja kriittiseen tiedonhankintaan ja heille annetaan valmiudet sitä edellyttävän tieto- ja viestintäteknologian käyttöön. Tietosuojavaltuutettu kiinnittää huomiota siihen, että digitaaliseen osaamiseen voidaan yhteiskunnan digitalisoituessa katsoa kuuluvan myös ymmärrys uusien teknologioiden käyttöön liittyvästä henkilötietojen käsittelystä ja rekisteröidyn oikeuksista, mikä on tarpeellista huomioida lainvalmistelussa.

Tamminen-Dahlman Anne
Tietosuojavaltuutetun toimisto